

КОПІЯ

Верховний
Суд

УХВАЛА

11 травня 2021 року

Київ

справа №812/1743/17

адміністративне провадження №К/9901/49897/18

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду:

судді-доповідача - Стрелець Т.Г.,

суддів: Рибачука А.І., Тацій Л.В.,

розглянувши у порядку письмового провадження адміністративну справу №812/1743/17

за позовом Державної служби геології та надр України до Товариства з обмеженою відповідальністю «Істок» про анулювання дії спеціального дозволу, провадження по якій відкрито

за касаційною скаргою Державної служби геології та надр України на рішення Луганського окружного адміністративного суду від 15 січня 2018 року (головуючий суддя - Пляшков К.О.) та постанову Донецького апеляційного адміністративного суду від 03 квітня 2018 року (суд у складі колегії суддів: головуєчого Василенко Л.А., суддів: Гайдара А.В., Міронової Г.М.)

ІСТОРІЯ СПРАВИ

Короткий зміст позовних вимог

1. Державна служба геології та надр України звернувся до суду з позовом до Товариства з обмеженою відповідальністю «Істок» (далі- ТОВ «Істок»), в якому просила припинити право користування надрами шляхом анулювання спеціального дозволу на користування надрами №3999 від 09.08.2006 (а.с. 4-7).

2. **Позовна заява мотивована тим, що** відповідач порушив законодавство у сфері надрокористування, оскільки не подав звітність, передбачену Угодою про умови

*301*12175098*1*2*

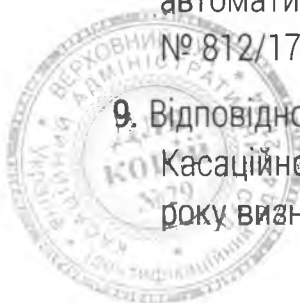
користування надрами від 30.11.2006 року. Вказане є підставою для анулювання дозволу на користування від 09.08.2006 року № 3999 згідно зі статтею 26 Кодексу законів про надра України та пунктом 23 Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами.

Короткий зміст рішень судів першої та апеляційної інстанції

3. Рішенням Луганського окружного адміністративного суду від 15 січня 2018 року, залишеним без змін постановою Донецького апеляційного адміністративного суду від 03 квітня 2018 року, у задоволенні позову відмовлено.
4. Рішення судів мотивовані тим, що в ході судового розгляду встановлено відсутність підстав для анулювання спеціального дозволу на користування надрами.

Короткий зміст вимог касаційної скарги

5. Не погоджуючись з ухваленими по справі рішеннями, Державної служби геології та надр України звернувся до Верховного Суду із касаційною скаргою, в якій просить їх скасувати та ухвалити по справі нове рішення, яким позов задовольнити.
6. Касаційна скарга аргументована тим, що відповідачем порушено вимоги угоди про умови користування надрами та ст.24 Кодексу України про надра, у зв'язку з неподанням звіту відповідної форми статистичної звітності на підтвердження експлуатації корисних копалин за 2014, 2015 роки, що є підставою для анулювання спеціального дозволу.
7. Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду: судді-доповідача – Анцупової Т. О., суддів – Коваленко Н. В., Кравчука В. М. ухвалою від 23 травня 2018 року відкрив провадження у справі за касаційною скаргою Державної служби геології та надр України на рішення Луганського окружного адміністративного суду від 15 січня 2018 року та постанову Донецького апеляційного адміністративного суду від 03 квітня 2018 року.
8. У зв'язку із обранням до складу Великої Палати Верховного Суду судді-доповідача Анцупової Т. О. (відповідно до рішення зборів суддів Верховного Суду в Касаційному адміністративному суді від 20 травня 2019 року № 14, розпорядженням заступника керівника апарату Верховного Суду – керівника секретаріату Касаційного адміністративного суду призначено повторний автоматизований розподіл касаційних скарг, зокрема, касаційної скарги у справі № 812/1743/17.
9. Відповідно до протоколу автоматизованого розподілу судової справи між суддями Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 02 липня 2019 року визначено колегію суддів для розгляду вказаної справи у складі: Стрелець Т.

Г. (суддя-доповідач), судді: Рибачука А.І., Тацій Л.В.

10. Позивач відзиву на касаційну скаргу не надавав.
11. Ухвалою Верховного Суду від 18 серпня 2020 року справу призначено до розгляду у відкритому судовому засіданні на 30 вересня 2020 року.
12. Судове засідання, призначене на 30 вересня 2020 року не відбулося у зв'язку із відсутністю відомостей про повідомлення відповідача про дату, час та місце розгляду справи.
13. Наступне судове засідання, призначене на 21 жовтня 2020 року на 15:30 год., не відбулося у зв'язку із відсутністю повного складу судової колегії.
14. В подальшому, судове засідання у цій справі було призначене на 04 листопада 2020 року о 15:00 год.
15. У судове засідання 04 листопада 2020 року учасники справи не з'явилися. Про дату, час та місце розгляду справи буди повідомлені належним чином.
Пунктом 2 частини 2 статті 345 Кодексу адміністративного судочинства України передбачено, що Суд касаційної інстанції може розглянути справу в порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами у разі неприбуття жодного з учасників справи у судове засідання, хоча вони були належним чином повідомлені про дату, час і місце судового засідання.
16. У зв'язку із наведеним, керуючись зазначеною вище нормою, колегія суддів Верховного Суду, порадившись на місці, ухвалила розглядати справу №812/1743/17 у порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами.
17. Перевіривши доводи, викладені у касаційній скарзі, колегія суддів дійшла таких висновків.
18. Відмовляючи у задоволенні позовних вимог суди попередніх інстанцій виходили з того, що Держгеонадра не проводила будь-якої перевірки з питань дотримання відповідачем умов спеціального дозволу на користування надрами від 09.08.2006 № 3999 та не складав відповідних актів. Таким чином, на думку судів, Держгеонадра встановила та оформила порушення ТОВ «Істок» умов спеціального дозволу на користування надрами від 09.08.2006 № 3999 не у спосіб, визначений законодавством про проведення державного геологічного контролю.
19. Верховний Суд уже викладав правову позицію стосовно застосування норм права в аналогічних правовідносинах. Зокрема, у постанові Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 3 травня 2018 року у справі №812/1074/17 Суд дійшов висновку, що надана Державним науково-виробничим

підприємством «Державний інформаційний геологічний фонд України» інформація відносно статистичної звітності ґрунтується на перевірці позивача як надрокористувача щодо дотримання вимог, обов'язок виконання яких безпосередньої визначено у особливих умовах спеціального дозволу на користування надрами № 5042 від 12 листопада 2009 року, а тому проведення перевірки не вимагається.

20. З цього приводу колегія суддів Верховного Суду вважає за необхідне звернути увагу на наступне.
21. Правові та організаційні засади, основні принципи і порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, повноваження органів державного нагляду (контролю), їх посадових осіб і права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю), визначає Закон України від 05.04.2007 № 877-V «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (далі – Закон № 877-V).

Відповідно до статті 1 Закону № 877-V у цьому Законі нижчезазначені терміни вживаються в такому значенні:

державний нагляд (контроль) - діяльність уповноважених законом центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, державних колегіальних органів, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування (далі - органи державного нагляду (контролю)) в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема належної якості продукції, робіт та послуг, допустимого рівня небезпеки для населення, навколишнього природного середовища;

заходи державного нагляду (контролю) - планові та позапланові заходи, які здійснюються у формі перевірок, ревізій, оглядів, обстежень та в інших формах, визначених законом;

спосіб здійснення державного нагляду (контролю) - процедура здійснення державного нагляду (контролю), визначена законом.

За приписами статті 2 Закону № 877-V дія цього Закону поширюється на відносини, пов'язані зі здійсненням державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Держгеонадра на час виникнення спірних правовідносин здійснювали державний контроль за геологічним вивченням надр у Порядку здійснення державного

геологічного контролю, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2011 року № 1294 (далі – Порядок № 1294), який втратив чинність 15.04.2017 року на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 року № 239.

За приписами пункту 5 Порядку № 1294 державний геологічний контроль здійснюється шляхом проведення органами державного геологічного контролю планових і позапланових перевірок надрокористувачів.

Порядком № 1294 визначено підстави та порядок проведення Держгеонадрами планових та позапланових перевірок надрокористувачів.

Пунктом 15 Порядку № 1294 визначено, що за результатами проведення планової або позапланової перевірки надрокористувача посадовими особами органу державного геологічного контролю складається акт перевірки за формою, затвердженою Держгеонадрами.

Посадова особа органу державного геологічного контролю зазначає в акті стан виконання вимог законодавства у сфері геологічного вивчення та використання надр, а в разі невиконання зазначених вимог - детальний опис виявленого порушення з посиланням на відповідне положення акта законодавства.

У разі виявлення порушення вимог законодавства у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр на підставі акта перевірки протягом п'яти робочих днів з дати її завершення складається припис або розпорядження за формою, затвердженою Держгеонадрами (пункт 16 Порядку № 1294).

Аналіз зазначених вище норм дає підстави для висновку, що Держгеонадра є органом з питань надання дозволу на користування надрами, який у межах своїх повноважень здійснює державний геологічний контроль, зокрема, за дотриманням умов спеціальних дозволів на користування надрами та угод про умови користування надрами.

Заходами Державного геологічного контролю є проведення планових та позапланових перевірок.

Таким чином, контроль за дотриманням надрокористувачем умов спеціальних дозволів на користування надрами та угод про умови користування надрами, як складова державного геологічного контролю, має здійснюватися шляхом проведення планових та позапланових перевірок надрокористувачів.

Законодавцем не передбачено будь-яких інших способів здійснення державного геологічного контролю, окрім проведення планових та позапланових перевірок, а, відтак, колегія суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду вважає за необхідне відступити від висновків щодо застосування норм

пункту 5 Порядку № 1294, викладених у постанові Верховного Суду від 3 травня 2018 року у справі №812/1074/17.

22. Відповідно до частини 1 статті 346 КАС України суд, який розглядає справу в касаційному порядку у складі колегії суддів, передає справу на розгляд палати, до якої входить така колегія, якщо ця колегія вважає за необхідне відступити від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного в раніше ухваленому рішенні Верховного Суду у складі колегії суддів з цієї самої палати або у складі такої палати.
23. За таких обставин, справу необхідно передати на розгляд Судової палати з розгляду справ щодо захисту соціальних прав.
24. Керуючись статтями 346, 347 Кодексу адміністративного судочинства України, Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду

ухвалив:

Справу №812/1743/17 за позовом Державної служби геології та надр України до Товариства з обмеженою відповідальністю «Істок» про анулювання дії спеціального дозволу передати на розгляд Судової палати з розгляду справ щодо захисту соціальних прав Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду.

Ухвала набирає законної сили з моменту її підписання і оскарженню не підлягає

Головуючий

(підпис)

Т.Г.Стрелець

Судді

(підпис)

А.І.Рибачук

(підпис)

Л.В.Тацій

Лизик О.Е.